

האם האימוג'יז הם שפה?

ואיך הציורים הקטנים החזירו את הרגש לרשת

קל עלינו. משהו בסביבה הדיגיטלית יוצר את הרושם שהרחיפות דוחקת את הקרבה, והמיידיות חשובה מהאינטימיות. האימוג'י ניסה להשיב חלק מהאינטימיות שאבדה. הוא מחזיר את הבעת הפנים, האסוציאציות, המשחק ובמידת מה שפת הגוף לתקשורת המקוטעת והספרטנית של המסרים המידיים. הוא פותח את הדלת שוב בפני הניואנס, ההקשר, ההקדיה המנומסת של עוקצו של מסר. האימוג'י מתגבר על ההילחם בעונויה של המדיה הדיגיטלית.

ואולי בגלל המשימה הכבדה שהטלנו על כתפי הציורונים הם זוכים לכל כך הרבה תשומת לב. עניינות קיית כמו אפל וסופטבנק מתחרות על הגדרת תקני הקידוד לאימוג'י. בלשנים מתחבטים בשאלה אם הם "עולים כיתה" – ממעמד של צעצוע למעמד של עגה חצי רשמית או אולי אף מעבר לזה. הרי הסמיילי הנודע ומשמעותו מוכרים יותר ממילים בינלאומיות רבות אחרות. ואם בלאומיות עסקינן, כבר עתה עולות דרישות להוסיף לקטלוגי אימוג'י (או להסיר מהם) קבוצות וסיווגים של צבע עור, מגדר, העדפה מינית ותפיסות גוף.

מעטים מקוראי המדור הזה דוברים לדינו, מוגרבי או יידיש, אף על פי שדור ההורים או הסבים עשה בשפות האלה שימוש יומיומי. ניי סיונות שימור נעשים, אך בכל זאת הם ברובם נחלת העבר. מבחן הבגרות וההשתרשות של שפה, אומרים הבלשנים, ובהם שותפתי למחקר, פרופ' סוזן הריינג מאוניברסיטת אינדיאנה העוסקת בחקר השפה באינטרנט, הוא ההנחלה שלה מדור לדור. שפות מהגרים מלאכותיות שמכונות פידג'ין נוצרות בנקודות מפגש של תרבויות. רק אם העגה המיוחדת שורדת את המעבר מדור לדור, היא זוכה למעמד המכובד יותר של קריאול, שפה טבעית מאריכת ימים ובתקיימא.

והאימוג'י? האם ננחיל אותם לילדינו בהצלחה רבה מוז שנחלו הורינו עם היידיש, המוגרבי והלדינו? ואם יונחלו ויהפכו ממוצר לקריאול, מה אוצר המילים הזה יעשה לתרבות?

פרופ' רפאלי הוא ראש המרכז לחקר האינטרנט באוניברסיטת חיפה
sheizaf.rafaeli.net

האימוג'י הם אידיאוגרמות, סימנים מצוירים שמוסיפים רעיונות לשיחה או מחליפים חלקים בה. אפשר לנהל באמצעותם שיחות שלמות ומהנות בוואטסאפ, גם אם פשוטות מעט. שמם הוא הלחם של שתי מילים ביפנית, תמונה (אי) ואות (מוג'י), והם נוצרו בידי חברות הטלפון הסלולרית היפניות, ובראשן DoCoMo.

הרעיון היה להרחיב ולחקות את האמוטיקונים, הדיוקנאות בעלי יכולות ההבעה המגוונות להפתיע שיצרנו באמצעות סימני פיסוק כמו נקודתיים, מקף וסוגריים: מהחיוך התמים (-) ועד קריצת בעל זקן התיש (-) והילדה העצובה עם הסרט בשיער 8:-(.

היצירתיות הפרימיטיבית הזאת התפתחה לארסנל אדיר של ציורונים צבעוניים. למי שכמוני זכה להכיר את האמוטיקונים של לפני שלושה עשורים מזכירים האימוג'י את ספרונו של נתן אלתרמן, "מעשה בפ"א סופית" או "מעשה בחיריק קטן", שמשמעו עשעים בשפה ומראים שגם להשתעשע אפשר ברצינות.

האימוג'יז התפשטו עם פריסת התקשורת הדיגיטלית לסוגיה. כיום חברות תוכנה וחברות מרה מגויסות להרחבה ועדכון מתמידים של אוצר הציורונים הזה, שהפך לחלק מהמקלדות הווירטואליות. יש מבחר הולך וגדל של מוצרים מעוטרי אימוג'י, והתעוררו סביבם אפילו סוגיות פוליטיות. במקור הם נועדו להרחיב את מנעד הביטוי ולהי

דן אריאלי

מומחה להחלטות חשובות

איך לרפא הורים קמצנים?

פרופסור יקר,

הוריי יצאו לגמלאות עם פנסיה טובה, אבל החיים הפכו אותם לחסכנים שלא יוצאים לחופשות או למסעדות, קונים אוכל זול ונוסעים רק באוטובוס. אני רוצה שהם ייהנו משארית חייהם. איך לשנות את יחסם לכסף? ו

ו' היקר,

יש בזה גם יתרונות. היסכון מגיל צעיר ואורח חיים צנוע הם מתכון לפנסיה בריאה. הלוואי שעוד אנשים היו חוסכים קצת יותר. ואם לך יש גישה בריאה לכסף, אתה יכול לזקוף חלק ממנה לזכות הורייך. אבל עכשיו, כשההורים יכולים סוף סוף להתרווח, באמת היה נחמד אם הם היו נהנים מהחיים קצת יותר.

במקומך הייתי עושה את הדבר הבא: הייתי לוקח אותם לשיחה, ועובר איתם על המאזן החודשי שלהם, כדי לברר כמה כסף נשאר להם אחרי ההוצאות. את ההכנסה הפנויה הייתי מכנה "דמי כיף".

אחר כך הייתי קונה להם שני כרטיסי חיוב (בארה"ב הם נפוצים ואפשר להטעין בהם כסף מראש). הייתי מסדיר העברה חודשית אוטומטית של "דמי הכיף", מהעו"ש לכרטיסיים, ויוצר סכום חודשי עם מטרה מוצהרת – קצת כמו ז'יטונים בקונו. אולי גם הייתי כותב על הכרטיסים "כיף" בגדול. ואז הייתי עובר לשלב האחרון: לפקח עליהם ולראות שהם באמת מבזבזים. לפעמים אין ברירה.

האם אנחנו צעירים יותר מבעבר?

כשהוריי הגיעו לגיל 40 הם נראו לי זקנים. כיום אני מתקרבת ל-40 ועדיין מרגישה צעירה. זה בגלל המדע? שינויים בין-דוריים? ומתי אמורים להתחיל להרגיש זקנים? נינה

על אף התקדמות המדע, הנעורים עדיין לא ארוכים מבעבר. ההבדל הוא בנקודת המבט שלנו: כל אדם נוטה לראות את עצמו כדור גמה לסטנדרט ולהקציץ את ההבדלים בינו לבין אחרים. ולשאלתך על הרגע שבו מתחילים להרגיש זקנים, התשובה פשוטה: זה קורה כשאנחנו מעדיפים לילה של שינה טובה על פני לילה של תשוקה.

פרופ' אריאלי הוא חוקר כלכלה התנהגותית ומחבר רבייהמכר "לא רציונלי אבל לא נורא" ו"האמת על באמת".
askdan@calcalist.co.il :אלול לדן אריאלי

24
25

אורניום חושך

מה הלאה אחי רז

2 לצלמים: ליבק לא יאהב

רבות נכתב על הדמוקרטיזציה המואצת שהצילום עובר הודות לטכנולוגיה, אבל בבסיס עדיין עמדה מצלמה. כעת מתפתחת סצנה רוחשת של צלמים שכלי הנשק שלהם הוא כפתור הצילום בסך הכל, וסביבת המחיה היא משחקים עתירי התרחשויות כגון Grand Theft Auto או Resident Evil. אז מי פה האמן בעצם?

<http://bit.ly/GTA-Photo>

לביטורנט: חגיגה בלבן

שני טניסאים שהם הפכים גמורים, שמתמודדים במשחק הארוך ביותר בתולדות הספורט הלבן, עומדים במרכז הספיישל הקומי של HBO "שבעה ימים בגיהנום". הצד המסקרן: הליהוק של קיט הרינגטון, ג'ון סנואו מ"משחקי הכס", לצד אנדי סמברג המחופף, ושורה של טניסאי עבר והווה. 11 ביולי.

<http://bit.ly/Hell-Week>

למה הטרקטור צהוב?

בלדד היקה, שאלה שהטרידה את בתי ולא מצאתי לה מענה: מדוע טרקטורים, מלגזות, דחפורים וכדומה צבועים בצהוב? תודה רחל

איור: ערן תנדל

שת כבר שנים לייצר אותם בצהוב, ובהצלחה לא מבוטלת. ההצלחה הזו הפכה את הפלדה הצהובה לשם נרדף לכלי בנייה כבדים, וכיום כמעט כל היצרנים בתחום משתמשים בו. אפילו חברת ג'ון דיר נכנעה לצו האופנה וכיום היא צובעת את כל ציוד הבנייה שלה בצהוב, להבדיל מהציוד החקלאי ששמר על הירוק הקלאסי.

אז יש מי שיגיד לך שכלי בנייה כבדים נצבעים בצהוב כדי שיהיה קל יותר לראות אותם ולהיזהר. אבל זה סתם בלבול מח. כלי בנייה כבדים הם יצורים כה עצומים, רועשים ומצחינים שהיה קשה להתעלם מהם גם אם הם היו צבועים בצבעי הסוואה. הצבע הצהוב הוא פשוט עניין של אופנה, ואופנה היא פשוט עניין של חיקוי.

בשדות, אפילו בארץ הקודש, הטרקטורים מתהדרים בשלל צבעים. אבל אצלנו אין הרבה שדות. בערך 90% מתושבי מדינתנו הקטנטונת מתגוררים בערים, וערים צריך לבנות. עם טרקטורים צהובים.

שאלות לבלדד השוחי: askbidad@calcalist.co.il

יש מי שיגיד לך שכלי בנייה כבדים נצבעים בצהוב כדי שיוכלו לראות אותם ולהיזהר. זה בלבול מח. כלי בנייה כבדים הם יצורים כה עצומים ורועשים שאי אפשר להתעלם מהם. הצהוב הוא עניין של אופנה

— של ציוד בנייה.

וכאן חשוב לציין: המלה "טרקטור" מציינת בדרך כלל את המכונה החקלאית, זו שמגיעה עם חוואי חבוש כובע קש. אבל האמת היא שחלק גדול מהמכונות שאת רואה באתר הבנייה, כל מני מפלצות עם שמות כמו "דחפור" או "בולדוזר" ו"שופלדוזר", אינן אלא סוגים שונים של טרקטורים שעברו התמקצעות בתחום הבנייה.

בערך חמישית מהטרקטורים היעריים האלה מיוצרים על ידי קטרפילר, שמתעקד

רחל היקרה,

אני מזמין אותך לערוך ניסוי מדעי מדהים. גשי למחשב הקרוב למקום מגוריך, גלשי למנוע החיפוש החביב עלייך וחפשי תמונות של טרקטורים באנגלית. "tractor" (מן המלה הלטינית "trahere" שמשמעותה "לגרור"). אם התוצאות על המסך שלך דומות לאלה שעל המסך שלי, את רואה הרבה טרקטורים ירוקים עם גלגלים צהובים – אלה הצבעים של חברת ג'ון דיר, יצרנית הציוד החקלאי הגדולה בעולם – ועוד כמה טרקטורים אדומים, ופה ושם טרקטור כחול. בשביל טרקטור צהוב אמיתי תצטרכי להתאמץ.

כשמחפשים בעברית, לעומת זאת, הצבע הצהוב שולט. ובדרך כלל הוא מגיע עם לוגו של חברה בשם "קטרפילר". לוגו שחור על רגע צהוב ששמו הרשמי, החוקי, הוא "צהוב קטרפילר". האם חברת קטרפילר הצליחה להשיג מונופול על השוק הישראלי באיזו עסקה אפלולית? נראה שלא. למעשה, קטרפילר כלל אינה מתחרה רצינית בתחום הציוד החקלאי. אבל היא כן היצרנית הגדולה ביותר בעולם – כבר לא מעט שנים, ובהפרש עצום מכל המתחרים

5

למטיילים: גן מאיר

פארק הגחליליות החדש שנפתח בוואהן, סין, מרהיב בדיוק כמו שאתם חושדים. בכל שנה בין מאי לאוקטובר הוא יאפשר למבקרים לטייל בין 10,000 גחליליות, וגם לתצפת עליהן בשני מסלולי שיט.

<http://bit.ly/FFPark>

4

לבית: מנורה מהחלל

הנה לכם הזדמנות טובה להתחבר אל הקוסמוס בצורה הדוקה יותר, ובנוחות של הסלון שלכם: מנורה שולחנית בגובה 35 ס"מ שמפיצה הילה בצבעי כחול סגול המדמים נביולה מפוארת. הקסם מתרחש הודות לעיגול זכוכית קטן ובתוכו נורת LED, שיושבים על זרוע מתכת עדינה. כל העסק מיוצר באיטליה ועולה 900 דולר.

<http://bit.ly/NiceLamp>

3

למתנה: אין קץ לילדות

אחד ממשחקי הקופסה הבודדים שעדיין, וכנראה לעד, עובדים יותר טוב בעולם הפיזי מאשר הדיגיטלי הם הפאזלים. ואם אתם אנשים של אתגרים רציניים, הפאזלים הגראדיינטיים האלה הם בשבילכם. הקושי העיקרי הוא כמובן שאין אלמנטים ברורים להיאחז בהם, ככה שנידונתם לניסוי וטעייה אינסופיים. 18 דולר, בשני דגמים שונים.

<http://bit.ly/AreaWare>

